

РОЛЬ І МІСЦЕ ЖАРГОНІЗМІВ У СУЧАСНОМУ МОВЛЕННІ

Столяр Д.В., студент 1-го стн курсу спеціальності «Агроінженерія»

Керівник: доцент, к.п.н. Прокопова О.П.

Подільський державний аграрно-технічний університет

Мова – це практична, дійсна свідомість, у якій відображений не тільки суспільно-історичний досвід людства, але й соціальний статус конкретного шару суспільства. Вона має знакову природу й системну організацію, будучи, внаслідок цього, універсальним засобом спілкування. Мова використовується в побуті, у виробничій діяльності людини, у різних галузях науки, культури, суспільного й політичного життя суспільства. Вибір й активізація різних її засобів у кожному конкретному випадку залежить від цілей, завдань і умов спілкування, а також від соціального середовища, вікової групи й багатьох інших факторів.

Незважаючи на те, що використання жаргонізмів вважається поганим тоном, вони широко застосовуються представниками багатьох професій. Жаргонний термін у більшості випадків куди лаконічніший офіційного, і тому його можна швидше сказати або написати. Саме слово жаргон походить з французької мови, означає прислівник або діалект. Жаргони є не тільки у різних фахівців, а й у представників різних соціальних груп – від спортсменів до злочинців. Під жаргоном розуміють різновид мови, що використовується переважно в усному спілкуванні окремою соціальною групою, яка об'єднує людей за ознакою професії, інтересів, звичок, занять, суспільного становища чи віку. Сьогодні мовознавці виділяють жаргон молоді, програмістів, філателістів, мисливців, рибалок, спортсменів, п'яниць, декласованих елементів (зłodіїв, картярських шулерів та ін.).

У відкритих групах (молодь, мисливці та ін.) жаргон є своєрідною "колективною грою". Замкнені групи (жебраки, зłodії тощо) за допомогою жаргону відокремлюються від іншої частини суспільства, він допомагає членам групи розпізнавати "своїх" і "чужих", а також виконує функцію конспірації.

Елементами зłodійського жаргону є, наприклад, слова: перо (ніж), мочити (вбивати), стибрити (вкрасти), лажа (неприємність), збацати (станцювати), закласти (видати), розколотися (зізнатися) тощо. Основною метою таких слів є приховання предмета комунікації.

У художній літературі вони використовуються для реалістичного зображення різних груп людей, тобто в характерологічній і стилістичній функціях. У публіцистиці, мові ЗМІ до цих функцій додається оцінна. Молодіжні жаргонізми становлять експресивні позначення загальновідомих понять: предки (батьки), чувак (хлопець), баскет (баскетбол), бабки (гроші), погримон (прізвисько), олдовий (старий), фачити (принижувати, ігнорувати), фацет (чоловік, хлопець), бачик (телевізор), стріха (свідомість, здоровий глузд), баклажан (алкоголік), шухляда (щелепа). У мові школярів і студентів можна натрапити на слова: хвіст (нескладений іспит), зрізатися (нескласти іспит), автомат (залік, поставлений викладачем без спеціальної співбесіди), шпора (шпаргалка). Такі слова, як правило, відображають фамільярне або гумористичне ставлення до предмета мови. Психологічною основою появи молодіжних жаргонних слів є споконвічне прагнення молоді підкреслити свою дорослість, незалежність і нестандартність у поведінці та судженнях.

Як синонім слова "жаргон" іноді (здебільшого стосовно англomовних країн) використовують термін "сленг". Для позначення способу спілкування декласованих елементів поряд із терміном жаргон вживається також термін "арго", що позначає сукупність особливостей мови групи людей, які намагаються засекретити свої вислови, зробити їх незрозумілими для оточення.

Отже, жаргонні слова звичайно охоплюють вузьке коло понять. Уживання їх є ненормативним явищем. Жаргонізми роблять мову примітивною, засмічують її. У художніх творах використовуються як засіб мовної характеристики героїв. Поза цим завданням використання жаргонної лексики в літературній мові неприпустиме. Найнадійнішим засобом очищення мови від таких елементів є збагачення словникового запасу справжніми цінностями рідної мови, піднесення загальної культури мови.